

P6_TA-PROV(2006)0430

ELi ja Lõuna-Aafrika Vabariigi strateegiline partnerlus

Euroopa Parlamendi resolutsioon ELi ja Lõuna-Aafrika Vabariigi strateegilise partnerluse kohta (2006/2234(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 28. juuni 2006. aasta teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile pealkirjaga "ELi ja Lõuna-Aafrika Vabariigi strateegilise partnerluse poole" (KOM(2006)0347);
- võttes arvesse komisjoni 28. juuni 2006. aasta teatist nõukogule ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajatele, et anda komisjonile suuniseid ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Lõuna-Aafrika Vabariigi vahelise kaubandus-, arengu- ja koostöölepingu läbivaatamiseks (KOM(2006)0348);
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Lõuna-Aafrika Vabariigi vahelist kaubandus-, arengu- ja koostöölepingut (TDCA)¹, mis allkirjastati 1999. aasta oktoobris, mida kohaldati ajutiselt ja osaliselt alates 2000. aasta jaanuarist ja mis jõustus täielikult 1. mail 2004. aastal;
- võttes arvesse koostöölepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, mis allkirjastati Cotonous 23. juunil 2000² (Cotonou leping);
- võttes arvesse ÜRO aastatuhande projekti aruannet „Investeeringud arengusse – tegevuskava aastatuhande arengueesmärkide saavutamiseks”;
- võttes arvesse nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ja komisjoni ühisavaldust Euroopa Liidu arengupoliitika küsimuses: "Euroopa konsensus"³;
- võttes arvesse oma 17. novembril 2005. aastal resolutsiooni Aafrika arengustrateegia kohta⁴ ning 6. juulil 2006. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu ja Kariibi mere piirkonna kasvu-, stabiilsus- ja arengupartnerluse kohta⁵;
- võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
- võttes arvesse arengukomisjoni raportit (A6-0310/2006),

---

¹ EÜT L 311, 4.12.1999, lk 3.

² EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3. Lepingut on muudetud koostöölepingut muutva lepinguga (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27).

³ ELT C 46, 24.2.2006, lk 1.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2005)0445.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2006)0304.

- A. arvestades, et Lõuna-Aafrika on lõuna pool Saharat asuvate Aafrika riikide seas poliitiliselt kõige mõjukam, tegutsedes Aafrika tasandil eelkõige Aafrika Liidu ja Aafrika arengu uue partnerluse (NEPAD) ja piirkondlikul tasandil Lõuna-Aafrika Arengunõukogu (SADC) raames, ning on oluline osaleja ka ülemaailmsel tasandil, sealhulgas Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) mitmepoolsetel rahvusvahelistel kaubanduslääbirääkimistel ning aitab ka üha enam kaasa Aafrika riikides ja konfliktipiirkondades rahu saavutamisele;
- B. arvestades, et Lõuna-Aafrika majandus on nii Saharast lõuna poole jäävas piirkonnas kui Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikide rühma seas ülekaalukalt kõige tugevam, ning arvestades, et Cancúnis peetud viienda WTO ministrite nõupidamise tulemusel on ta mänginud juhtivat rolli Aafrika arengumaade esindajana G20 raames ning püüdnud suurendada nende riikide mõjuvõimu läbirääkimiste küsimustes, mis on nende majanduse jaoks otsustava tähtsusega;
- C. võttes arvesse, kuidas Lõuna-Aafrika Vabariik on WTO Cairnsi grupi liikmena tegutsedes pidanud silmas põllumajandussaadusi ekspordivate riikide huvide kaitset;
- D. arvestades, et sissetulekute erinevused pärinevad apartheidi ajast, mistõttu enamused valgest elanikkonnast elab Lääne-Euroopaga, enamused mustanahalistest aga vähimarenenud riikidega võrreldavates tingimustes ning ligi pool elanikkonnast jääb allapoole vaesuspiiri;
- E. arvestades, et Lõuna-Aafrika Vabariigi valitsuse mustanahaliste majandusliku olukorra parandamise strateegia kinnitati 2004. aastal ja selle eesmärgiks on kaotada apartheidi ajast pärinev ebavõrdsus, suurendades ebasoodsas olukorras oleva elanikkonna osavõttu majandusest;
- F. arvestades, et tööpuudus on Lõuna-Aafrikas Vabariigis äärmiselt suur, ametlikult üle 30% ja mitteametlike hinnangute kohaselt ligi 40%;
- G. arvestades, et töötuse määr kajastab jätkuvat rassilist diskrimineerimist, kuna töötus puudutab 50% mustanahalisest elanikkonnast, 27% värvilisest elanikkonnast, 17% Aasia päritolu elanikkonnast ning vaid 6% valgest elanikkonnast;
- H. arvestades, et sisserände situatsioon Lõuna-Aafrika Vabariigis on keeruline, kuna ühest küljest on see aastakümneid olnud kogu Lõuna-Aafrika regiooni seadusliku (kulla ja teemantide kaevandamine) ja ebaseadusliku (parem elatustase) migratsiooni külgetõmbekohaks ning teisest küljest on see riik, mis kannatab suuresti nn "ajude äravoolu" all, eriti meditsiini valdkonnas;
- I. arvestades, et Lõuna-Aafrika Vabariigi valitsus on määratlenud oma makromajanduslikud poliitilised eesmärgid Lõuna-Aafrika kiirendatud ja ühtlase majanduskasvu algatuses (ASGISA), sihiga suurendada 2014. aastaks majanduskasvu 6%ni ja vähendada tööpuudust ning vaesust poole võrra;
- J. arvestades, et Lõuna-Aafrika Vabariigis elab rohkem HIV-viirusega nakatunuid kui kusagil mujal maailmas, et 2005. aastal suri selles riigis AIDSi tagajärjel 320 000 inimest, et aidsipandeemia kujutab endast humanitaartragöödiat, millel on eriti kahjulik

mõju orvuks jäänud ja väärkohtlemise all kannatavatele lastele ja mis mõjutab ka Lõuna-Aafrika Vabariigi majandust;

- K. arvestades, et Lõuna-Aafrika on kogu Saharast lõuna poole jääva piirkonna majanduse tugejõud, et Lõuna-Aafrika majanduslik areng võib aidata piirkondlikul tasandil vaesust leevendada ja aastatuhande arengueesmärke saavutada;
- L. arvestades, et kuritegevuse kõrge määr takistab majandusarengut, turismitööstust ega soodusta välismaiseid otseinvesteeringuid;
- M. arvestades, et EL on Lõuna-Aafrika tähtsaim kaubanduspartner, samal ajal kui ELi jaoks on Lõuna-Aafrika mõõduka tähtsusega kaubanduspartner;
- N. arvestades, et Lõuna-Aafrika on Cotonou lepingu piiratud õigustega osaline, kes ei saa ühepoolseid kauplemissoodustusi ja keda ei rahastata Euroopa Arengufondi kaudu, kuid kes osaleb poliitilises koostöös ning AKV-ELi institutsioonides;
- O. arvestades, et EL on Lõuna-Aafrika kõige suurem rahastaja, kellelt tuleb umbes 70% kõigist doonorsummadest, mis moodustavad umbes 1,3% riigieelarvest;
- P. arvestades, et majandus- ja kaubandussuhted ning poliitiline, sotsiaalne, kultuuriline, keskkonna- ja tervishoiualane ning muu koostöö on sätestatud ELi ja Lõuna-Aafrika kaubandus-, arengu- ja koostöölepingus (TDCA), mille eesmärgiks on luua asümmeetrilise ajakavaga vabakaubanduspiirkond, kus tundlikud sektorid oleksid kaitstud;
- Q. arvestades, et komisjon on teinud ettepaneku uueks ELi ja Lõuna-Aafrika strateegiliseks partnerluseks, millel oleks kolm põhielementi – luua kõiki koostöövaldkondi hõlmav ühtne, sidus ja selge raamistik, minna poliitiliselt dialoogilt üle strateegilisele poliitilisele koostööle ning edendada koostööd uuesti läbivaadatud TDCAga;
- R. arvestades, et TDCA on võimaldanud ELil ületada puudujääk kaubandusbilansis Lõuna-Aafrikaga ning pannud Lõuna-Aafrikale tollimaksude kohandamise asjus suurema koorma kui ELile, mille tulemusel EL saab praegusest TDCAst rohkem kasu kui Lõuna-Aafrika;
- S. arvestades, et ELi põllumajandus- ja kõrgtehnoloogia toodete jõudmine Lõuna-Aafrika turule kahjustab sealset põllumajandussektorit ja strateegilist lisandväärtustootmist, nagu ravimi-, masina- ja sõidukitööstus;
- T. arvestades, et Lõuna-Aafrika on teenuskaubanduse üldlepingu raames teenuste sektoris juba suuri kohustusi võtnud ja peab rakendama rangeid piiranguid, et saavutada nõutavat juurdepääsetavuse ja üldise teeninduse taset;
- U. arvestades, et komisjon kavatses TDCAd muuta, eelkõige lisades täiendavaid sätteid kaubanduse liberaliseerimise kohta ja siduvaid kohustusi teenuste, investeeringute, riigihangete, intellektuaalomandi, konkurentsi, standardiseerimise, tolli ning päritolueeskirjade kohta;
- V. arvestades, et investeeringute ja riigihangete kaasamine võib tekitada Lõuna-Aafrika

Vabariigile ja teistele Lõuna-Aafrika Tolliliidu (SACU) liikmesriikidele raskusi;

- W. arvestades, et komisjon soovib ühtlasi kohandada TDCA muudetud Cotonou lepinguga, pidades silmas massihävitusrelvade levikut, võitlust terrorismi ja karistamatuse vastu ning palgasõdurite tegevuse takistamist;
- X. arvestades, et komisjon kavatses esitada 14. novembri 2006. aasta Euroopa Liidu ja Lõuna-Aafrika koostöönõukogus Euroopa Liidu ja Lõuna-Aafrika strateegilise partnerluse rakendamise tegevuskava projekti,
1. tervitab komisjoni soovi astuda samme ELi ja Lõuna-Aafrika strateegilise partnerluse rajamiseks ning ühtse pikaajalise koostööraamistiku kavandamiseks;
  2. rõhutab, et strateegiline partnerlus peaks moodustama ühtse raamistiku, milles oleks võimalik Lõuna-Aafrika elanikkonna ja majanduse huvides suurendada olemasolevate koostöövahendite tõhusust;
  3. rõhutab, et strateegiline partnerlus peaks täiendama ELi Aafrika strateegiat ja hõlmama juba tehtud tööd arengukoostöö instrumendi, majandusalaste partnerluslepingute ja teiste käimasolevate läbirääkimiste vallas;
  4. rõhutab, et tegevuskava peamiseks eesmärgiks peaks Cotonou lepingu kohaselt ja aastatuhande arengueesmärkide saavutamist silmas pidades olema vaesuse leevendamine, ning võtab arvesse strateegilise partnerluse mõju piirkonna riikidele ja läbirääkimistele majanduskoostöö lepingute sõlmimiseks;
  5. rõhutab, et HIV/AIDSi kriisi lahendamine, mis hõlmab tasakaalustatud lähenemist ennetusele (rõhutades seksuaalkäitumise ja soojätkamistervise tähtsust) ja ravile, peab jääma Lõuna-Aafrika Vabariigi valitsuse poliitiliseks prioriteediks; tervitab valitsuse otsust, mis langetati retroviirusevastaste ravimite kasutamise programmi kasuks, kuid sellest hoolimata nõuab, et selle rakendamist on vaja kiiresti tõhustada;
  6. tervitab uusi püüdeid minna poliitiliselt dialoogilt üle strateegilisele poliitilisele koostööle, milles Lõuna-Aafrika on ankurriik, kes on võimeline püüdlema ühiste eesmärkide poole piirkondlikes, Aafrika tasandil ja ülemaailmsetes küsimustes, arvestades, et Lõuna-Aafrika Vabariik mängib olulist osa Saharast lõunasse jäävate riikide esindajana rahvusvahelistel foorumitel, nagu WTO ja ÜRO;
  7. nõuab, et Lõuna-Aafrika Vabariik selgitaks suhteid Lõuna-Aafrika Arengunõukogu (SADC), Lõuna-Aafrika Tolliliidu (SACU) ning kaubandus-, arengu- ja koostöölepingu (TDCA) vahel, pidades silmas korrapärasema regionaalse arengu poliitika kavandamist; palub, et komisjon selgitaks ELi poliitikat seoses SADC, SACU ja TDCAga, võttes arvesse majanduskoostöö lepingu (EPA) alaseid läbirääkimisi;
  8. soovib ELi ja Lõuna-Aafrika Vabariigi poliitilist dialoogi arendada edaspidi parlamendi delegatsioonide regulaarsete vastastikuste külaskäikude teel (mis on oluline, kui soovitakse suuremat vastastikust teadlikkust ühishuvide, kahe osapoole vastavate demokraatlike süsteemide ja vastutusosalade küsimustes);

9. paneb rõhku erilisele poliitilisele rollile, mida Lõuna-Aafrika Vabariik kogu Aafrika mandril (nt Sudaani, Kongo, Libeeria) suhtes juba täidab, ning on seisukohal, et Euroopa Liit peab seda positsiooni tunnustama ja toetama; rõhutab, kui oluline selles kontekstis on Aafrika Ühendus – mille üheks asutajaks ja ka aktiivseks liikmeks on Lõuna-Aafrika Vabariik – kui võimalik Aafrika mandri eestkõneleja globaliseerunud maailmas, ning loodab Aafrika Ühenduse arengu jätkumist;
10. kutsub Lõuna Aafrika Vabariiki kasutama antud küsimuses oma poliitilist mõjuvõimu, et jõuda naaberriigi Zimbabwe kriisi rahumeelse lahendamiseni;
11. palub komisjonil meeles pidada, et Lõuna-Aafrika on rajanud rahvusvaheliste konfiguratsioonide kontekstis olulised poliitilised ja kaubanduslikud sidemed Aasia, Ladina-Ameerika ja arenenud riikidega;
12. rõhutab, et tegevuskavas tuleks arvestada ELi ja Lõuna-Aafrika majanduslike erinevustega, eriti kaubanduse valdkonnas, nagu – viidates vähemarenenud majandustele – on kinnitanud WTO, propageerides erilist, erinevat kohtlemist, mis võimaldab kohaldada teatud kindlaid tariife ning teisi kaubandusmeetmeid, mis on vajalikud, et aidata nendel välja arenemata majandustel püsima jääda;
13. rõhutab, et tegevuskavas tuleb erilist tähelepanu pöörata välisinvesteeringutele suunatud soodustustele, valmistades ette uuendusliku strateegia koostöös Lõuna-Aafrika ametiasutustega, selleks et kõrvaldada peamised investeerimistakistused, nagu AIDSi sotsiaalne ja majanduslik mõju, kuritegevuse kõrge tase ning riigi sekkumine tööhõivepoliitikasse ja omandiküsimustesse;
14. nõuab tungivalt, et komisjon ei nõuaks läbivaadatud TDCAsse selliste komponentide lisamist, mis takistaksid Lõuna-Aafrika majanduslikku arengut ja võitlust vaesuse leevendamiseks, ei sekkuks Lõuna -Aafrika otsusesse, mis käsitleb erasektori osalemist põhiteenuste osutamises ja võtaks õppust SACU ja USA vabakaubanduskõneluste nurjumisest, kus USA püüdis SACUle vastuvõetamatuid tingimusi seada;
15. soovib, et ELi eelarves nähtaks ette assigneeringud Lõuna-Aafrika piirkonna kaubanduse integreerimise keerulise protsessi hõlbustamiseks;
16. soovib, et tegevuskava ja ELi eelarve hõlmaksid toetust usaldusväärse energiavarustuskindluse strateegiale Lõuna-Aafrikas, võttes arvesse kliimamuutust ning selle sotsiaalset ja keskkonnamõju Lõuna-Aafrika ja regiooni vaestele, keskendudes taastuvate energiaallikate arendamisele sealhulgas väikestele hüdroelektrijaamadele, tuuleenergiale ja biomassile;
17. rõhutab, et tegevuskava peaks põhinema osalusel ja sidusrühmade paljususel ning keskenduma Lõuna-Aafrika peamiste eesmärkide toetamisele vastavalt ASGISA ja BEE strateegiale, sealhulgas HIV-viiruse leviku vastu võitlemine, valitsuse meetmed majanduse taastamiseks ja võitlus majandusliku ebavõrdsuse vastu, sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamine ning, et majanduslikud hüved ei koonduks ainult finantseliidi kätte;
18. soovib, et eelkõige tuleks vastata neile Lõuna-Aafrika Vabariigi taotlustele tehnilise abi saamiseks, mis keskenduvad riigi arengueesmärkide saavutamisele ja toetavad

piirkonna sotsiaalsed ning majanduslikku arengut, et julgustada teisi Aafrika juhte võtma endale kohustus koostada Aafrika mandri jaoks säästva majandusliku arengu mudel ja see ellu viia;

19. teeb lisaks ettepaneku suurendada koostööd hariduse ja koolituse vallas, kaasates sellesse üliõpilaste ja õppejõudude vahetuse ning "Lõuna-Aafrika akna" lisamise Erasmus Mundus programmi;
20. märgib arvestamisväärset kasu, mida Lõuna-Aafrika on saanud seoses Euroopa Investeeringispanga laenudega, ning nõuab, et mikroettevõtete ja väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate vajadusi silmas pidades peaks vähemalt samaväärne toetustase säilima aastatel 2007–2013;
21. rõhutab, et arenguabi tuleks eraldada kohalikul tasandil ning välisekspertide palkamine ja kaupade importimine peaks toimuma ainult juhul, kui võrdväärset asjatundlikkust või kaupu piirkonnas ei leidu;
22. rõhutab, et Lõuna-Aafrika Vabariik võiks täita teerajaja rolli Lõuna-Aafrika regiooni ja kogu Aafrika mandri sisserändepoliitikas tänu oma ainulaadsetele kogemustele selles vallas; rõhutab seetõttu, et Lõuna-Aafrika peab kiiresti tõhustama oma jõupingutusi, et kehtestada ühtne ja tõhus rändepoliitika; palub, et nõukogu ja komisjon toetaksid neid jõupingutusi kogemuste jagamisega ning keskenduksid migratsiooniprogrammides, nagu AENEAS ja selle jätkuprogramm, Lõuna-Aafrika erilisele rollile;
23. nõuab tungivalt, et komisjon suhtleks pidevalt Lõuna-Aafrika valitsusega ning kaasaks parlamendi, kohalikud omavalitsused ja kodanikuühiskonna arutellu strateegilise partnerluse, tegevuskava ja selle rakendamise üle;
24. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Lõuna-Aafrika Vabariigi valitsusele ja Rahvusassambleele.